

measures during the period of martial law. This process has an integrated nature, which covers external and internal factors with the involvement of representatives of emergency security services, law enforcement agencies and the Armed Forces of Ukraine. An important role is given to the community, representatives of parent and student government. The structure of participants in the formation of a safety culture in the educational process is presented, as well as the role and participation of the "Safety Educator" project, which is being implemented at the initiative of a number of ministries and public organizations to create a safe educational environment, is analyzed.

It is indicated that in order to avoid psychological trauma of education seekers, communication is organized through the establishment of trusting relations, establishment of dialogue. In pedagogical activities, psychological minutes are introduced for students of different age categories to get the opportunity to share stories about the events of the war without inflicting psychological trauma.

It is noted that in order to make changes for the better, effective measures should be implemented to improve the efficiency of the organization of the educational process, namely: increase the level of public awareness of various dangers and threats; contribute to the development of a safe existence at all cultural and social levels.

Keywords: culture of safe behavior, personality formation, security studies, preschool educational institutions, institutions of general secondary education, martial law.

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-npu-154.2022.09>

УДК 378.091.26-048.24

Марищук О. Ю., Коломійцева А. О.

ЗНАЧУЩІСТЬ РІЗНИХ ВИДІВ ТЕСТУВАННЯ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

У статті розглядається низка тестів з оцінювання знань студентів. Сучасне педагогічне тестування – це стандартизований та об'єктивний метод контролю й оцінювання знань, умінь, навичок студентів, який визначає рівень підготовки та їх відповідність освітнім стандартам у конкретній галузі знань. Розрізняють внутрішнє та зовнішнє тестування навчальних досягнень.

Особливістю зовнішнього тестування є залучення незалежних експертів та закладів під час проведення іспитів, контрольних зрізів знань. Зовнішнє тестування є інструментом діагностики навчальних досягнень, складовою моніторингу якості навчального процесу. Результати такого тестування є досить ефективною, універсальною зовнішньою оцінкою знань, умінь та навичок випускників ЗВО, яка сприяє підвищенню конкурентоспроможності молодого спеціаліста на ринку праці, дає можливість отримати кращі умови праці. Внутрішнє тестування здійснюється безпосередньо в навчальних закладах викладачами, що дає можливість отримати достовірну інформацію про засвоєння студентами та учнями певної теми, з'ясувати проблеми у навчанні, прослідкувати динаміку зміни знань і навичок у студентів. Окрім цього, надає змогу дослідити основні тенденції освітнього процесу, внести необхідні зміни. Результати такого тестування необхідні для здійснення зворотного зв'язку між викладачами та учнями і корекції освітнього процесу. Зовнішнє та внутрішнє тестування мають окремі цілі щодо оцінювання знань студентів. Основною метою навчання іноземної мови є формування комунікативної компетенції а також відповідних мовних навичок та вмінь, об'єктом тестування є ступінь сформованості комунікативних умінь.

Проаналізовано особливості проведення тестування різних видів, орієнтуючись на

необхідність формування професійних компетентностей майбутніх фахівців. Внутрішнє і зовнішнє тестування мають свої характерні особливості, які впливають на їхню структуру та умови проведення.

Ключові слова: зовнішнього тестування, внутрішнє тестування, оцінка знань, освіта, формування компетентності.

З настанням ХХІ століття і вступом в загальноєвропейський дім своєчасно постало питання про долучення кожної людини прийдешнього століття до світової культури, про наближення її освітнього рівня до європейського стандарту. В Україні також ставиться акцент на переорієнтацію пріоритетів розвитку освіти у рамках європейського культурно-соціального простору, про засоби підвищення якості освіти, а саме застосування тестового контролю, як одного з прийомів удосконалення навчання іноземної мови, якій відіграє значущу роль у сучасній освітянині системи. Якість освіти – це комплекс характеристик освітнього процесу, що визначають послідовне та практично ефективно формування компетентності та професійної свідомості, що сприяє формуванню професійних навичок та вмінь. Сучасні тенденції навчання іноземній мові спрямовані на підвищення якості навчання та супроводжуються радикальними змінами методичної парадигми у системі знань. Поштовхом до перегляду мовного тестування став розвиток концепції про ключові види компетентності, які повинні бути пріоритетними у формуванні загальних освітніх стратегій навчання іноземної мови (що передбачає 6 рівнів володіння іноземною мовою, запропонованих Радою Європи), які служать орієнтиром для комунікативних тестів у багатьох європейських країнах, де комунікативні тести використовуються для вирішення задач, пов'язаних з іспитами та видачею сертифікатів і дипломів, таких як TCF, DALF, DELE, екзаменаційної системи Cambridge ESOL.

Оскільки основною метою навчання іноземним мовам є формування комунікативної компетенції а також відповідних мовних навичок та вмінь, об'єктом тестування є ступінь сформованості комунікативних умінь. У рамках цього підходу надійну перевірку комунікативної компетенції забезпечують тестові завдання різних рівнів складності, які моделюють ситуації реального спілкування. Тестовий контроль або тестування як термін означає використання та проведення тестів протягом навчального року, сукупність етапів їх планування, складання та випробування, обробки та інтерпретації результатів їх проведення. Отже, сучасне педагогічне тестування – це стандартизований та об'єктивний метод контролю й оцінювання знань, умінь, навичок студентів, який визначає рівень підготовки та їх відповідність освітнім стандартам у конкретній галузі знань.

Розрізняють внутрішнє та зовнішнє тестування навчальних досягнень.

Особливістю зовнішнього тестування є залучення незалежних експертів та закладів під час проведення іспитів, контрольних зрізів знань. Зовнішнє тестування є інструментом діагностики навчальних досягнень, складовою моніторингу якості навчального процесу. Результати такого тестування є досить ефективною, універсальною зовнішньою оцінкою знань, умінь та

навичок випускників ВНЗ, яка сприяє підвищенню конкурентоспроможності молодого спеціаліста на ринку праці, дає можливість отримати кращі умови праці. Внутрішнє тестування здійснюється безпосередньо в навчальних закладах викладачами, що дає можливість отримати достовірну інформацію про засвоєння студентами та учнями тієї чи іншої теми, з'ясувати проблеми у навчанні, прослідкувати динаміку зміни знань і навичок у студентів. Дає можливість дослідити основні тенденції освітнього процесу, внести необхідні зміни. Результати такого тестування необхідні для здійснення зворотного зв'язку між викладачами та учнями і корекції навчального процесу.

Системний підхід до організації тестового контролю передбачає проведення чотирьох видів тестування, а саме поточного, проміжного, тематичного рубіжного та підсумкового. До поточного тестування можна віднести, так звані, вхідний тест, а до підсумкового – “вихідний” (Під “входом” розуміється сукупність попередніх знань, які необхідні студентам як базові для оволодіння новими знаннями: під “виходом” – обсяг знань, які студенти отримали за певний період навчального процесу). У процесі проведення поточного тестового контролю можна отримати інформацію про успішність формування у студентів знань та умінь з усіх видів мовленнєвої діяльності. Ця інформація є достатньо ціною що до досягнення певної низки освітніх цілей. Тому поточне, проміжне тестування проводиться окремо з кожного виду мовлення своєї діяльності. Поточний контроль також дає викладачу відповідну інформацію про доцільність застосування тих чи інших методів та прийомів навчання для досягнення певних навчальних цілей, та за для покращення навчального процесу. Результати, що отримані в ході поточного контролю, дозволяють стежити за ефективністю процесу навчання і своєчасно корегувати недоліки. Результати поточного тестування це можуть бути використані для визначення офіційної оцінки рівня сформованості умінь студентів, оскільки поточний контроль спрямовується на визначення проміжних, а не кінцевих результатів. Тематичний контроль проводиться на заключному занятті після завершення вивчення теми. За допомогою тематичного тестового контролю визначається рівень володіння студентами різними вміннями в межах теми, що вивчалася. Провідними функціями цього виду тестового контролю є контролююча та оцінювальна. За результатами тематичного тестування студентам виставляється оцінка. Рубіжне та підсумкове тестування за всіма своїми характеристиками ідентичні. Проте, рубіжне і підсумкове тестування розрізняються за цілями і змістом відповідного тесту. Рубіжний контроль здійснюється на певному часовому рубежі. Провідною функцією рубіжного контролю є оцінювальна та прогноуюча функція. Метою рубіжного тестування є визначення рівня навчальних досягнень в оволодінні іноземною мовою згідно з програмними вимогами, наприклад, за семестр або навчальний рік. Та відіграє дуже важливу роль що до використання подальших методів навчання. Підсумковий контроль здійснюється наприкінці кожного ступеня навчання. Провідними функціями підсумкового контролю є оцінювальна та констатуюча. Мета підсумкового

тестування полягає у визначенні рівня навчальних досягнень в оволодінні іноземною мовою згідно з програмними вимогами за етап навчання. Зміст відповідного тесту зумовлений змістом навчання за даний період.

У правління та контроль навчальним процесом здійснюється за допомогою тестування на різних його етапах, а саме: на занятті, по завершенні роботи над темою, закінченні семестру, начального року або окремого ступеня навчання. Розробник тесту повинен підготувати зміст завдань для тестування, інструкції щодо порядку виконання та фіксації відповідей, тобто їх правильний варіант. У подальшому розробленні тестові завдання виконуються самим розробником та його колегами або випробовуються на подібному до тестованих контингенті студентів. Це робиться з метою знаходження непередбачуваних під час розробки труднощів тестового завдання та визначення правильності відповідей. Після такого випробування до тестових завдань вносяться відповідні корективи.

У навчанні іноземних мов застосовується лінгво-дидактичне тестування. Лінгво-дидактичним тестом називається підготовлений відповідно до певних вимог комплекс завдань, які попередньо випробовувались з метою встановлення їх якості і які дозволяють виявити в учасників тестування рівень їх лінгвістичної / або комунікативної компетентності та оцінити результати тестування за заздалегідь виведеними критеріями. Основними показниками якості тесту є валідність, надійність, диференційна здатність, практичність, економічність. Валідність – характеристика тесту, яка показує, що саме вимірює тест та наскільки ефективно він вимірює. Валідність тесту означає його придатність для визначення рівня володіння певними іноземними навичками й уміннями. Надійність тесту визначається стабільністю його функції, як інструмента вимірювання. Надійний тест дає приблизно однакові результати при кожному застосуванні. Диференційна здатність вказує на здатність даного тесту виявляти встигаючих та невстигаючих тестованих, тобто з достатнім та недостатнім рівнем володіння іншомовними навичками та вміннями. Практичність визначає доступність і посиленість інструкцій тесту та змісту тестових завдань для розуміння тих, хто виконує тести; простота організації проведення тестування в різних умовах; простота перевірки відповідей і визначення результатів та оцінки.

Економічність – характеристика тесту, яка передбачає мінімальні витрати часу, зусиль, коштів на підготовку тесту від планування до виконання.

Лінгводидактичні тексти бувають стандартизовані та нестандартизовані.

Стандартизований тест пройшов попереднє випробування на великій кількості тестованих і має кількісні показники якості. Серед стандартизованих тестів, які вимірюють ступінь володіння, наприклад, англійською мовою, відомий такий як TOEFL (Testing of English as Foreign Language, USA). Нестандартизовані тести розробляються викладачем для своїх студентів, складаються на матеріалі певної теми для перевірки рівня сформованості певної навички / вміння, застосовуються під час поточного контролю з метою забезпечення зворотного зв'язку у навчанні іноземної мови та не потребують

визначення усіх показників якості. Як правило, комплекс тестів визначає рівень сформованості мовленнєвої компетенції в усіх видах мовленнєвої діяльності (розмовні, аудіювання, читання, письмі), дають можливість здійснити оперативний контроль і самоконтроль засвоєння вивченого матеріалу.

Тест з аудіювання визначає рівень сформованості навичок та вмінь розуміти мовлення іноземною мовою. Аудіозаписи мають бути автентичними звуковими матеріалами (оголошення, уривки з передач, діалоги різного типу та стилю, що мають місце у повсякденному житті країни, мова якої вивчається та інші). Тест з читання – оцінюється рівень розуміння матеріалу, уміння узагальнювати зміст прочитаного, виокремлювати ключові слова, визначати тему, ідею, проблему. Тексти базуються на автентичному матеріалі, що відображає реалії життя країни, мова якої вивчається, та передбачають обізнаність учасника тестування у відповідних життєвих ситуаціях. Тестові завдання, зазвичай, містять завдання з вибором однієї/кількох правильних відповідей, тести на встановлення відповідності та відкриті завдання з короткою чи розгорнутою відповіддю. Тести з писемне мовлення перевіряє рівень сформованості навичок та вмінь писемного мовлення для вирішення практичних цілей, а саме: вміння передати у писемній формі необхідну інформацію, вміння правильно, з урахуванням соціокультурних відмінностей, оформити і написати особистого або офіційного листа/e-mail, віртуальну листівку, оголошення, повідомлення, нотатки тощо. Говоріння перевіряє рівень сформованості навичок та вмінь діалогічного та монологічного мовлення, що включає інтерактивність, відносну граматичну, лексичну та вимовну правильність, відповідність комунікативній задачі, послідовність, логічність, широту, гнучкість та обсяг висловлювання, складність, аргументацію.

Усі мовні тести виступають ефективним засобом організації контролю у навчанні, забезпечують контроль успішності та реалізацію його мети та функцій, а також оцінювання виконання вимог, що висувуються до його якості. Контроль досягнень – пов'язаний з поточною роботою, підручником, навчальним планом та зорієнтований на курс навчання. Контроль володіння є перевіркою того, що студент може робити/знати у зв'язку із застосуванням предмета в реальному світі. Його результатом виступає контролювання студентом своїх власних знань.

Успіх у навчанні іноземної мови багато в чому залежить від того, в якій ступені якість знань студентів перебуває в полі зору викладача і яка увага приділяється профілактиці помилок. Як підтверджує досвід, велику користь може принести перевірка знань відразу всіх учнів у формі невеликих за обсягом контрольних завдань, умовно названих тестами. Не підміняючи плановий контроль тести є не лише "найбільш економною формою контролю" (Г. В. Рогова), але й більш об'єктивним показником ступеня засвоєння учнями мовного матеріалу.

Систематичне тестування стимулює активність. Сприяє розвитку аналітичних навичок та вмінь. Заохочує студентів більш відповідально ставитися до початкового процесу. Педагоги-дослідники визначають переваги

педагогічного тестування перед традиційними методами контролю знань, які полягають у більш високому рівні об'єктивності контролю. Традиційні форми контролю навчання недостатньо ефективні, оскільки результат такого оцінювання нерідко суб'єктивований ставленням викладача. Якщо тест є достатньо якісним, то вплив суб'єктивного фактору виключається, і отримана оцінка може розглядатись як об'єктивна. Результати тестування завдяки особливій організації тестів можна подати у таблицях в яких міститься багато градацій оцінки. Це забезпечує більш високу точність вимірювання навчальних досягнень. Ефективність тестів більш висока. Тести можна проводити одночасно у великих групах студентів. Обробка результатів проходить для отримання контрольних оцінок, проходить легше і швидше, ніж перевірка традиційних контрольних робіт. Вважаємо за доцільне доповнити цей перелік переваг тестового контролю – це посилення мотивації навчання студентів при вивченні іноземної мови. Тест виявляє, який учбовий матеріал студент засвоїв, а який потребує більшої уваги та ґрунтовнішого вивчення. Це виявляється при підготовці до контрольного тестування і при роботі над помилками, коли студент бачить свої помилки і результативність свого навчання. Як засвідчує досвід, цей факт спонукає студентів до самостійної роботи. Систематичне тестування стимулює активність та увагу студентів на занятті, підвищує їх відповідальність при виконанні навчальних завдань. Результати перевірки тестів аналізуються викладачем і слугують для нього, з одного боку, показником рівня знань студентів, а з іншого боку, – самооцінкою роботи самого викладача, що дозволяє йому внести необхідні корективи в процес навчання і тим самим попередити повторення помилок студентами. Результати перевірки також зумовлюють подальші методи та прийоми викладання, що є дуже важливою частиною начального процесу. З метою профілактики студенти записують можливі типові помилки, доповнюючи це правилами на ту чи іншу структуру, та деякими найбільш характерними і чіткими прикладами. Більшість тестів має декілька варіантів. Роботу з тестів рекомендується проводити за 10-15 хв., до кінця заняття. Тест дозволяє одночасно перевірити всіх студентів, а виконання займає небагато часу, що робить можливим проводити його практично на будь-якому занятті. При виконанні тестів всі студенти поставлені в рівні умови – вони працюють в один і той же час з однаковим за обсягом складності матеріалом, дає можливість включати великий обсяг матеріалу і контролювати не тільки його засвоєння, але й наявність умінь користуватися ним.

Мета навчальних тестів – забезпечити оцінювання засвоєння студентами того чи іншого матеріалу, вмінь, діяльності та контроль їх виконання, що виступає для викладача як засіб управління цим процесом. Тести, які виконують контрольну функцію можна поділити на два основних види: тести, що перевіряють наявність у студентів певного рівня комунікативної компетенції (*proficiency tests*), тести, що перевіряють оволодіння студентами конкретним мовним матеріалом і окремими мовними вміннями за певний період навчання (*achievements tests*).

Таким чином, підсумовуючи усе вищезгадане, можливо зробити певні висновки. Що різні види тестування використовуються за для різних цілей. Для кожного виду тестування залучається певна низка методів та прийомів, яка дозволяє визначити рівень знань студентів у самому широкому та вузькому оцінюванні. Але викладач повинен бути впевненим яку низьку тестів треба залучати для досягнення певного рівня оцінювання, за для того щоб воно дало змогу визначити рівень знань та вмінь студентів достатньо точно. А потім спираючись на ці дані визначити які методи та прийоми необхідно використовувати для подальшого навчання задля досягнення максимальної ефективності навчання.

Використана література:

1. Бобир О. Етикет учителя : навч.-метод. посіб. К. : Ленвіт., 2004. 192 с.
2. Кузьмінський А. Педагогічна майстерність викладача вищої школи та її вплив на якість навчання. *Педагогічна наука: Педагогічна наука : історія, теорія, практика, тенденції розвитку*. 2010. 2.
3. Софій Н. З., Кузьменко В. У. Про сто один метод активного навчання. Крок за кроком, 2003. 116 с.
4. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посібн. К. : А.С.К., 2003. 192 с.

References:

1. Bobir O. Etiket uchytelia : navch.-metod.posib. K. : Lenvit., 2004. 192 s.
2. Kuzminskyi A. Pedahohichna maisternist vylkadacha vyshchoi shkoly ta yii vplyv na yakist navchannia. *Pedahohichna nauka: Pedahohichna nauka : istoriia, teoriia, praktyka, tendentsii rozvytku*. 2010. 2.
3. Sofii N. Z., Kuzmenko V. U. Pro sto odynd metod aktyvnoho navchannia. Krok za krokom, 2003. 116 s.
4. Pometun O., Pyrozhenko L. Suchasnyi urok. Interaktyvni tekhnolohii navchannia : nauk.-metod. posibn. K. : A.S.K., 2003. 192.

MARYSCHUK O. Yu., KOLOMIYTSEVA A. O. The significance of the testing in the studying process.

The article considers a number of tests for assessing students' knowledge. Modern pedagogical testing is a standardized and objective method of monitoring and evaluating students' knowledge, abilities, and skills, which determines the level of training and their compliance with educational standards in a specific field of knowledge. There is a distinction between internal and external testing of educational achievements.

A feature of external testing is the involvement of independent experts and institutions during exams, control sections of knowledge. External testing is a tool for diagnosing educational achievements, a component of monitoring the quality of the educational process. The results of such testing are a fairly effective, universal external assessment of the knowledge, abilities and skills of graduates of higher education institutions, which helps to increase the competitiveness of a young specialist in the labor market, and provides an opportunity to obtain better working conditions. Internal testing is carried out directly in educational institutions by teachers, which makes it possible to obtain reliable information about the mastery of a certain topic by students and pupils, to find out problems in education, and to monitor the dynamics of changes in students' knowledge and skills. In addition, it makes it possible to investigate the main trends of the educational process, to make the necessary changes. The results of such testing are necessary for feedback between teachers and students and correction of the educational process. External and internal testing have separate goals for assessing student knowledge. The main goal of learning a foreign language is the formation of communicative competence, as well as relevant language skills and abilities, the object of testing is the degree of formation of communicative skills.

The specifics of various types of testing have been analyzed, focusing on the need for the

formation of professional competencies of future specialists. Internal and external testing have their own characteristics that affect their structure and conditions.

Keywords: external testing, internal testing, knowledge assessment, education, competence formation.

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-npu-154.2022.10>

УДК 373.3.091.2:005.342-047,64

Романчук А. І.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ НОВОЮ УКРАЇНСЬКОЮ ШКОЛОЮ

У статті розглянуто та проаналізовано інноваційні технології управління новою українською школою. Охарактеризовано теоретичні підходи до визначення понять “технології”, “управлінські технології”, “управлінські інноваційні технології”. У статті розкрито зміст управлінських інноваційних технологій, проведено теоретичний аналіз наукових джерел з виокремленого питання. Проаналізовано сучасний стан та головні напрями пошуку, розроблення та впровадження інноваційних технологій управління у новій українській школі.

Автором проаналізовано місце і роль управлінських технологій у системі управління загальноосвітнім навчальним закладом. Здійснено обґрунтування актуальності використання управлінських технологій у системі функцій управління. Охарактеризовано окремі сучасні технології управління. Розглянуто ефективність управління інноваційною діяльністю в умовах нової української школи, яка залежить від розвитку та збагачення всіх характеристик системи; оновлення функцій управління та конкретних управлінських дій; удосконалення організаційної системи управління; оптимізації технологій, механізмів управління; саморозвитку керівника закладу.

Встановлено, що основними принципами відбору інноваційних технологій є перспективність, демократичність, гуманістичність, інтегративність, реалістичність, цілісність, керованість, економічність, актуальність. Корисність новацій зумовлюється такими показниками: інноваційний потенціал; надійність та вірогідність очікуваних результатів; перспективність та подальший попит на інновацію.

Автором статті проаналізовано чинники, які впливають на впровадження нововведень як основи поліпшення роботи навчального закладу та умови, необхідні для здійснення інноваційної управлінської діяльності. Крім того, для здійснення управлінських інноваційних технологій керівник навчального закладу повинен бути творчою особистістю, мотивованою на управлінську діяльність, професійно обізнаним з основними навчально-виховними теоріями, зокрема інноваційної педагогіки та освітнього менеджменту.

Ключові слова: технології, управлінські технології, управлінські інноваційні технології, управління навчальним закладом.

Якісна освіта є пріоритетом будь-якої держави. Процеси глобальних змін, що відбуваються на сучасному етапі розвитку всього українського суспільства і освіти зокрема, вимагають нових підходів до управління навчальними закладами. Значне місце відводиться впровадженню інноваційних технологій управління.